

Samordnad individuell plan (SIP)

**avseende kunskap, genomförande och
tillgänglighet**

Slutrapport

Projektnamn: Samordnad individuell plan (SIP)

Projektägare: HSV0 TL

Projektledare: Charlott Jonasson Falk

Diarienummer: NVH2021-00105

Datum: 2022-07-01

Version: 1 rättad

Region Uppsala

Innehållsförteckning

1	Grundläggande information	2
1.1	Bakgrund	2
1.2	Syfte.....	4
1.3	Verksamhetsstrategi.....	4
1.4	Projektorganisation	4
2	Händelser och historik	5
3	Arbetsätt - processer och metoder	6
3.1	Arbetsätt	6
3.2	Metoder	6
4	Projektmål och utfall.....	7
4.1	Uppföljning av målen	8
4.2	Aktiviteter och utfall/resultat	10
4.2.1	Insamling av information och kartläggning	10
4.2.2	Samverkan med närliggande projekt	13
4.2.3	Utbildningsinsatser, nätverkande och stöd i SIP processen	14
4.3	Reflektioner kring effekter och utfall	20
5	Tidplan och utfall	20
6	Förslag till stödjande struktur, utbildning och uppföljning.....	21
7	Överlämning/leverans av projekt.....	25
7.1	Förslag till förbättringar	26
8	Kommentarer från projektet	27
9	Beslut.....	28
	Bilaga 1. Identifierade hinder.....	29
	Bilaga 2. Aktiviteter utifrån projektets effektmål.....	30
	Bilaga 3. Tidsplan	32
	Bilaga 4. Handlingsplan Esther SimLab.....	33

Syftet med dokumentet

Syftet med detta dokument är att lämna en slutlig rapport av projektet Samordnad individuell plan (SIP) till uppdragsgivaren och projektägaren Tjänsteledning HSVO (TL HSVO).

Dokumentet redogör för projektets måluppfyllelse, vunna erfarenheter och ger förslag på hur det arbete som påbörjats i och med projektet kan fortsätta utvecklas och tas tillvara.

Slutligen är dokumentet ett beslutsunderlag för godkännande av projektets leverans (BP4) och avslut (BP5).

1 Grundläggande information

1.1 Bakgrund

Lagstiftning om individuell plan finns både i Socialtjänstlagen (SoL) och i Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)¹. Där framkommer att när någon behöver insatser både från hälso- och sjukvård och från socialtjänsten ska regionen och kommunen tillsammans med den enskilde upprätta en individuell plan. Syftet med lagändringarna var att säkerställa samarbetet mellan huvudmännen² så att individers samlade behov av hälso- och sjukvård och socialtjänst tillgodoses.

Upprättande av individuell plan nämns även i Patientlagen (SFS 2014:821) som trädde i kraft 1 januari 2015, vars syfte är att stärka och tydliggöra patientens ställning. Rutiner för samlad individuell plan vid utskrivning är också reglerad i Lag om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård (SFS 2019:979).

Vid uppföljning av hur arbetet med SIP fungerade i Uppsala län 2016³ konstaterades att stort fokus hade legat på att antalet SIP skulle öka men att det inte gick att få fram tillförlitlig statistik över detta. Under 2018/2019 genomfördes en uppföljning av samverkan

¹ Socialtjänstlag (2001:453) 2 kap. 7 § och Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) 16 kap 4§

² Här avses Region Uppsala och Uppsala läns kommuner.

³ Marianne Winqvist Rapport FOU 2016/1

och processer, där bland annat Samordnad Individuell Plan, tillämpas. Uppföljningen beskriver både nuläge samt en handlingsplan för förbättringar⁴.

I Strategi för närvårdssamverkan i Uppsala län 2021–2023⁵ antagen av Region Uppsala och länets kommuner klargörs utgångspunkterna för närvårdssamverkan inom hälsa, stöd, vård och omsorg. Strategin ska bidra till att säkra ett gott omhändertagande av personer som har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser och omsorg från både Region Uppsala och kommunerna i länet. I Uppsala län finns en gemensam riktlinje **Samordnad individuell plan (SIP)** i Vård i Samverkan (ViS)⁶ som ska stödja berörda parter samarbete i processen på ett enhetligt och strukturerat sätt. Enligt riktlinjen ska verksamhetsansvariga inom hälso- och sjukvård och socialtjänst säkerställa att personalen arbetar i enlighet med fastställda styrdokument och processer. Implementeringsarbete är en viktig del av ett systematiskt och fortlöpande förbättringsarbete för att utveckla och säkra verksamhetens kvalitet.

GAP-UL, **gemensam analysgrupp** för samverkansprocesser i **Uppsala län**, ansvarar på uppdrag av TL HSVO för kontinuerlig uppföljning och återrapportering av processmått och effektmål över tid kopplade till utskrivningsprocessen vilket även innefattar SIP.

Utifrån uppföljning med länets samverkansstrukturer och nätverk framgår att identifiering av behov, erbjudande, genomförande och dokumentation av SIP inte fungerar optimalt. Det finns risk för att professionerna ser SIP som sitt verktyg för att planera åtgärder/insatser i stället för att det är individens möjlighet att få olika insatser samordnade.

Mot denna bakgrund antog TL HSVO hösten 2020 ett projektdirektiv för Samordnad individuell plan (SIP) avseende kunskap, genomförande och tillgänglighet. Efter tillkomsten av underlaget för direktivet har användningen av digitala möten utvecklats snabbt och behov av säkra digitala lösningar aktualiseras. Nya uppdrag och projekt har tillkommit kring Personcentrerad vård. I september 2021 antogs projektplanen för projektet utformad utifrån de nya aktuella förutsättningarna.

Projektet är ett samverkansprojekt inom FoU Socialtjänst med projektledning på 100% under ett år placerad hos FoUU och APC Utveckling NVH.

⁴ Uppföljning av samverkan och processer när (bl.a.) Samordnad Individuell Plan tillämpas. 2019-04-18
Monica Jonsson

⁵ [strategi-2021-2023-slutversion-200923.pdf \(region uppsala.se\)](#)

⁶ [GetDocument \(region uppsala.se\)](#)

1.2 Syfte

Syftet med projektet är att utifrån verksamheternas behov, identifiera insatser för att möjliggöra och underlätta implementeringen av SIP. Syftet är också att identifiera vad som behövs för att den enskilde ska få/ha kännedom om möjligheterna med SIP och tillgång till den SIP hen har behov av.

1.3 Verksamhetsstrategi

Enligt Strategin för närvårdssamverkan i Uppsala län 2021–2023⁷ är kunskapsstyrning ett utvecklingsområde. Det innebär att kunskapsstöd tas fram inom relevanta områden och utformas så att de är lätta att använda när patienter, brukare, anhöriga och vårdgivare möter varandra. Projektet är en del av de prioriterade samverkansområden som strategin pekar ut.

Riktlinjen ViS för Samordnad individuell plan (SIP) är utgångspunkt för samverkan av SIP och därmed också för projektet.

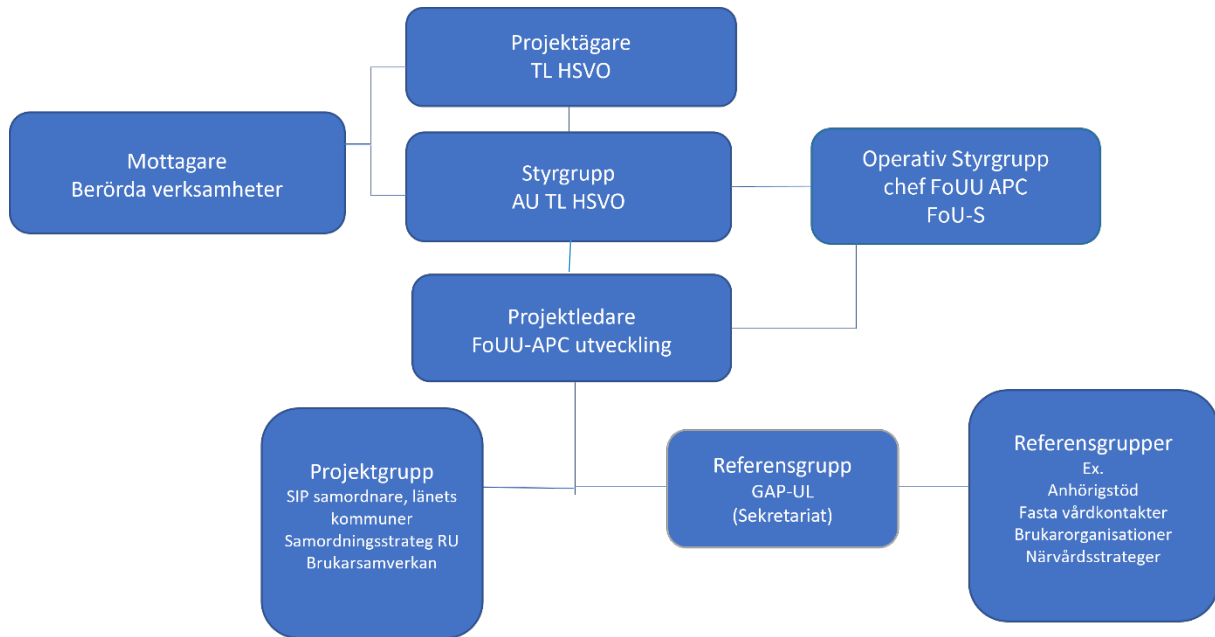
Projektet utgår från redan genomförda kartläggningar på området och samverkan med befintliga arbetsgrupper och andra pågående projekt.

1.4 Projektorganisation

TL HSVO i Uppsala län har varit projektägare och mottagare av resultatet. AU för TL HSVO har varit projektets styrgrupp och operativ styrgrupp har varit verksamhetschef för FOU-S och verksamhetschef för APC Utveckling, Nära vård och hälsa.

Projektet har haft sin organisatoriska hemvist inom FoUU, Akademiskt primärvårdcentrum (APC) - Utveckling, Nära vård och hälsa.

⁷ [strategi-2021-2023-slutversion-200923.pdf \(region uppsala.se\)](#)

Projekt- och arbetsgrupp har bestått av "SIP forum" ett befintligt nätverk för SIP-samordnare som representerar Socialtjänsten i Uppsala kommun, Östhammars kommun och Tierps kommun samt Region Uppsala genom Psykiatrin, Barnsjukhuset och Habiliteringen, Samordningsstrateg vid Region Uppsala NVH och projektledaren för Patient- och brukarmedverkan från FoU-S.

Utsedd referensgrupp har varit GAP-UL där projektledaren varit adjungerad.

Projektgruppen har genomfört arbetsmöten var fjortonde dag vid 18 tillfällen. Möten med den operativa styrgruppen har hållits vid 16 tillfällen. Regelbundna avstämningar har gjorts med samverkansstrategen inom NVH, vilken också ingår i GAP-UL:s sekretariat. Referensgrupper och personer har funnits inom regionens förvaltningar, länets kommuner, Funktionsrätt Uppsala län och, Nationell samverkan psykisk hälsa, NSPH Uppsala län.

2 Händelser och historik

2021-09-03 Fastställd projektplan TL HSVO

2021-12 -10 Delrapport BP3 TL HSVO med beslut om fortsättning

2022-01-04 Förslag och beslut i TL HSVO om uppdrag utanför projektet för en gemensam överenskommelse mellan huvudmännen kring säkra digitala möten

2022-06-17 Projektets förslag för stödjande struktur presenteras på AU TL HSVO

2022- 08-19 Slutrapport TL HSVO för beslut

3 Arbetsätt - processer och metoder

3.1 Arbetsätt

Projektet är ett samverkansprojekt för Region Uppsala och länets åtta kommuner och arbetet har bedrivits för att omfatta all verksamhet som genomför SIP i länet. En så bred målgrupp har medfört att arbetet i projektet utformats agilt, där planerade aktiviteter och struktur har anpassats och förändras utifrån uppkomna behov och erfarenheter under projektets gång.

Arbetsprocessen har under projekttiden utformats tillsammans med projektgruppen och den operativa styrgruppen. Regelbundna möten har hållits var fjortonde dag med respektive grupp.

Nedan beskrivs de olika metoder som projektet använt och som på olika sätt syftat till att samla kunskap och nå uppsatta mål. Erfarenheter från de olika arbetsätten har därefter format den fortsatta processen med att utforma och testa vägar för stöd och insatser. Metoderna som också är aktiviteter i projektet beskrivs mer utförligt i avsnitt 4.2 med beskrivning av innehåll, utfall och kopplingar till projektmålen.

3.2 Metoder

Projektet har använt flera olika metoder för att kartlägga och genomföra insatser för att förbättra arbetet med SIP. Nedan ges en kortfattad beskrivning av de metoder som använts inom ramen för projektet. För en djupare beskrivning se avsnitt 4.

Intervjuer och en litteraturgenomgång har genomförts inom ramen för projektet. Intervjuerna har sammanställts utifrån metoder i tjänstedesign och har gett en aktuell bild över områden som uppfattas som hinder och framgångsfaktorer för SIP.

Kartläggning av digitala mötesplatser som används i länet för SIP möten, vilka stödfunktioner/samordningsfunktioner för SIP som finns i länet samt inhämtat information om vilka underlag som finns för gemensam statistik inom socialtjänsten i länet.

Nätverkande med olika arbets- och referensgrupper grupper som Lokala programområden (LPO), analysgruppen Barn och unga, Nätverket för närvårdsstrategier, Anhörigstöd. Chefsgrupper som verksamhetsområdeschefer inom regionen, Socialchefsnätverk, med flera har genomförts.

Revidering av ViS riktlinjen Samordnad Individuell Plan (SIP) med en ny bilaga för stöd av genomförande Revideringen gjordes med anledning med införandet av Cosmic Link och utifrån behov av förtydliganden som framkommit under projektiden.

Kunskapsinsatser i form av; utbildningsworkshops om SIP, gemensamma för Region Uppsala och länets kommuner, informationsfilm, utveckling av patient- och brukarinformation om SIP på olika språk samt framtagande av en sida på Samverkanswebben om Samordnad individuell plan.

Workshops för test av en modell för lokal samverkan och kunskapsutbyte genomfördes med fyra kommuner i länet, Heby, Knivsta, Uppsala och Älvkarleby kommun, samt ett team med patient- och brukare.

Samverkan med andra projekt har varit avgörande för aktuell kunskap om utvecklings- och förbättringsområden kring samverkan och SIP. En viktig samarbetspart planerades vara projektet om Implementering av ViS riktlinjer som dock senarelagts. Därmed har det arbetet inte kunnat följas.

4 Projekt mål och utfall

Projektet har två mål och fyra effektmål.

Mål 1 SIP genomförs och utvecklas genom att vara en del av det dagliga arbetssättet inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Chefer för berörda verksamheter är väl informerade om SIP. Personalen är trygga i att identifiera och genomföra SIP-processen i samverkan. Det finns framtaget och tillämpat informationsmaterial. En introduktionsutbildning för nya medarbetare finns och används. Det finns också utökat kunskaps- och metodstöd vid behov. Fler väl genomförda SIP-processer ger erfarenhet och kunskap i en lärprocess.

Mål 2 Vid projekttidens slut finns förslag till en plan för stödjande styrning, utbildning och uppföljning över tid utifrån identifierade behov för fortsatt implementering.

Effektmål

(E1): Ökad kunskap om vad som behövs för att personer med behov av samordning ska erbjudas och få en SIP.

(E2): Samsyn, kunskap och kompetens i organisationer och hos medarbetare om SIP och varandras verksamheter.

(E3): Ökat fokus på individens behov och på SIP som process.

(E4): Målgruppsanpassad information finns som stöd för att efterfråga och erbjuda SIP.

I delrapport BP3 antogs projektets fem prioriterade områden för insatser och aktiviteter att arbeta vidare med för att nå projektmålen.

Prioriterade områden

1. Ökad kunskap och kompetens kring SIP processen och varandras verksamheter.
2. Samskapande med Patient och brukarmedverkan samt övriga projekt där SIP är en del.
3. Vårdcentralerna som nav i hälso- och sjukvård och SIP utanför utskrivningssammanhang. Äldre är en viktig målgrupp att uppmärksamma.
4. Informera chefer och ledning. Ledningsfråga både på chefsnivå och centralt vad som prioriteras och efterfrågas. Synliggöra behov av stöd hos personal främst inom Region Uppsala.
5. Administrativt stöd. Manual för stöd av digitala möten inom Region Uppsala. Lathund till ViS riktlinjen för SIP processen.

4.1 Uppföljning av målen

Projektet har utifrån identifierade behov och prioriteringar arbetat med att förbättra förutsättningar så att fler medarbetare och chefer har kännedom och kunskap om SIP som en process för samordning av personens behov.

På grund av pandemin har arbetet till stora delar genomförts via digitala möten vilket medfört vissa begränsningar i att skapa relationer och kreativa utbyten. Fördelarna med de digitala kontakterna har varit att avstånd i länet inte har betydelse, det spar restid och ger ökad tillgänglighet för medarbetare och chefer att delta.

Genomförda utbildningsinsatser och nätverksmöten inom ramen för projektet visar ett tydligt behov av fortsatt kompetensutveckling och stöd. För att skapa trygghet för medarbetare i SIP-processen krävs fortsatt kontinuerlig utbildning och färdighetsträning.

Det finns en skillnad i erfarenhet och förutsättningar för att genomföra SIP processer beroende på i vilken verksamhet personalen verkar. Utbildningsbehovet och stödet ser, utifrån projektets analys, ut att vara störst inom Region Uppsala främst inom primärvården och SIP utanför utskrivningsprocessen. Det vill säga när primärvården i mötet med patienter, utanför utskrivningssammanhang, uppmärksammar att patienten har behov av samordning av insatser som ges från båda huvudmännen.

Tiden för genomförandet av projektet och effekterna på vården av pågående pandemi har inneburit begränsningar i genomslaget för projektet. Projekttiden har varit för kort för att kunna mäta några effekter av aktiviteter och insatser som kan ge svar på om chefer och medarbetare nu är mer välinformerade och om materialet som tagits fram används. Efterfrågan på information från projektet och önskemål om information och utbildning har ökat under projekttiden och kan vara en indikator på att SIP blivit mer uppmärksammat än tidigare. Utbildning av SIP i samband med införandet av Cosmic Link har troligen också bidragit till en effekt på ökad kännedom.

En beskrivning av de aktiviteter som genomförts inom ramen för projektet och den inverkan som de haft för att uppnå effektmålen redovisas i avsnitt 4.2

Projektet har tagit fram ett förslag på struktur för fortsatt stödjande styrning, utbildning och uppföljning utifrån identifierade behov. Projektets resultat visar att det behövs ett fortsatt arbete och en ansvarsfördelning för att stödja identifierade behov och ge förutsättningar för kontinuerlig utveckling av SIP i länet. Förslaget presenteras i avsnitt 6.

Projektets slutsatser i korthet:

- Arbetet med kompetensutveckling och samverkan kring SIP behöver fortsätta och vara en del i ett förvaltande utvecklingsarbete.
- Det återstår behov av ett strukturellt- och tekniskt stöd för att all personal ska ha förutsättningar och känna sig trygga i arbetet med SIP processen. Störst behov av stöd tycks personal inom primärvården på Region Uppsala ha.
- Chefer och medarbetare inom primärvården på Region Uppsala efterfrågar ledningsstöd för att prioritera samverkan och SIP.
- Utbildning och möjlighet till kollegialt lärande behöver vara kontinuerlig och finnas över tid. För den nya eller ovana medarbetaren behöver det finnas obligatorisk introduktionsutbildning och stöd i form av kollegialt lärande från mer erfarna kollegor gällande SIP.

- Hinder och problem kring SIP behöver ”Källsorteras” och hanteras där de hör hemma så att värdet med SIP inte går förlorat. Strukturella förutsättningar, behov av ledningsstöd till chefer och medarbetare, tekniska lösningar, förbättrad avvikelshantering, dokumentation och uppföljningar behöver uppmärksammas och tas om hand av de ansvarområden där de kan lösas.
- Kvantitativ och kvalitativ statistik är nödvändiga redskap för uppföljning av SIP arbetet och behöver utvecklas i det fortsatta utvecklingsarbetet.
- Det behövs en organisatorisk stödjande struktur för att ta tillvara projektets resultat och för fortsatt utveckling arbetet med SIP i länet. Projektets förslag till struktur för fortsatt förvaltning och stöd finns beskriven i avsnitt 6.

4.2 Aktiviteter och utfall/resultat

Nedan följer en beskrivning av de aktiviteter som genomförts inom projektet för att uppnå målen samt hur de relaterar till effektmålen.

4.2.1 Insamling av information och kartläggning

Inom ramen för projekt har en litteraturgenomgång genomförts. Både rapporter och brukarrevisioner som genomförts i länet samt nationella rapporter kring SIP⁸ har inkluderats. Projektet har också genomfört intervjuer med 10 personer med erfarenheter av SIP, så som patient/brukare, anhöriga och olika professioner. I samarbete med effektiv- och nära vårdprojektet ”Bättre omhändertagande av äldre med komplexa behov”, har även intervjuer gjorts med sju Äldrekoordinatorer. Intervjuerna har sammanställts och ger en aktuell bild över områden som uppfattas som hinder och framgångsfaktorer för SIP. Resultaten av intervjuerna visar att det finns en hög grad av samstämmighet om att SIP är ett bra verktyg och gagnar patient/brukare samt ett uttryck för att det borde göras oftare. Frågeställningen blir då, vad är det som hindrar verksamheterna och personalen att arbeta med SIP? Hur kommer det sig att det inte görs fler SIP när de flesta tycks vara överens om att SIP är bra?

Utfall - resultat

⁸ Marianne Winqvist rapport FOU 2016/1

Uppföljning av samverkan och processer när (bl.a.) Samordnad Individuell Plan tillämpas. Monica Johansson MJ InterAction 2019-04-18

Brukarrevision om SIP processerna i länet. Hur brukarna upplever SIP Uppsala län 2015

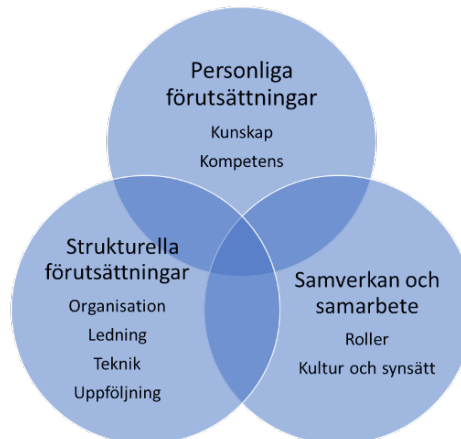
[Att stärka samverkan med hjälp av SIP \(uppdragpsykiatri.se\)](http://www.uppsalasyki.se/uppdragpsykiatri) Skr 2020

Aktiviteten stödjer effektmål 1 och har gett underlag till fortsatt arbete, delrapport, BP3 och fortsatta insatser inom projektet. De hinder som projektet sammanfattar utifrån kunskapsinhämtningen framgår av bilaga 1. De identifierade hindren leder också till de lösningar som behövs för att ta sig över eller runt hindren. Ett sätt att beskriva lösningarna är i form av delar i ett framgångshjul, bild 1, eller som tre samverkande faktorer, bild 2.

Bild 1. Framgångshjul

Bild 2. Samverkande framgångsfaktorer

Strukturella förutsättningar för fler SIP

Projektet har identifierat att det är betydelsefullt hur ledningen styr och kommunicerar avseende SIP. Det är också en ledningsfråga hur medarbetarna ges stöd och förutsättningar för genomförande av SIP. Förutsättningar i form av kunskap, kompetens, prioritering och tid behövs. Att SIP diskuteras i verksamheterna efterfrågas också. Det handlar om lednings- och chefsstöd på alla nivåer och hur arbete med samverkan och SIP värderas, följs och efterfrågas. Projektet har identifierat ett behov av ett utökat ledningsstöd för att arbeta med SIP, framför allt inom Region Uppsala och där främst inom primärvården. Både chefer och medarbetare inom primärvården efterfrågar resurser, stöd och ledning. Resurser kan handla om att tidsmässigt ha utrymme att förbereda och genomföra SIP, men också tid för kompetensutveckling. Medarbetare upplever att SIP är en arbetsuppgift som inte är efterfrågad eller prioriterad av ledning och chefer. Chefer i sin tur efterfrågar riktlinjer för att kunna prioritera SIP i en verksamhet med många omfattande uppdrag.

”Finns för lite resurser för att klara av att tillgodose allt.

”Dagens primärvård har alldeles för omfattande uppdrag på en begränsad personalstyrka”

”Behöver riktlinjer utifrån hur mycket tid som bör avsättas samt hur vi kan planera på bästa sätt”

Citat från träff med chefer på Primärvårdsforum

”Det är mer fokus på tillgänglighet än att tänka långsiktigt. Chefer prioriterar inte SIP”

Äldrekoordinator på Äldremottagning

Behov av att säkerställa funktionalitet och säkerhet avseende tekniska lösningarna för digitala möten har identifierats inom ramen för projektet. Projektet har initierat ett separat ärende till TL HSVO med förslag till beslut avseende överenskommelse för teknik och juridik vid digitala möten för SIP. Förslaget antogs av TL HSVO 2022-02-04 och en särskild utredare vid FoU-S utsågs för uppdraget. Behov av lättillgänglig information och stöd för medarbetare på vårdcentraler att kalla till digitala SIP-möten har identifierats. Regionkontoret planerar att ha information tillgänglig under hösten för medarbetare inom Region Uppsala.

Projektet konstaterar att underlag för att bättre kunna följa utveckling och resultat både kvantitativt och kvalitativt behöver utvecklas. Resultat i kvalitet och kvantitet fyller också en funktion för återkoppling till verksamheterna och kan vara ett stöd i motivations- och utvecklingsarbete för att använda SIP. Gap-UL, Gemensam analysgrupp för samverkansprocesser i Uppsala län, konstaterar i sin rapport för 2021 att antalet utskrivna från slutenvård totalt var 9 456. Antalet skickade initiativ till SIP i kommunikationsverktyget Prator samma år var 259. Någon sammanställning av antal SIP som initieras inom socialtjänsten i länets kommuner finns inte att tillgå. I några kommuner finns en sammanhållen statistik men i andra saknas det helt eller delvis. I vissa kommuner förs statistik av respektive handläggare, för sin del av verksamheten, avseende SIP. Det innebär att det i länet inte finns någon samlad statistik över hur många SIP processer som identifieras, erbjuds, påbörjas och avslutas. Det saknas också statistik och analys över vilken nytta SIP utgör för individer och för verksamheter.

Som utvärdering av SIP finns SKR:S utvärderingsverktyg ”SIP kollen”⁹. Den används av vissa verksamheter och resultat kan tas ut för länet som helhet eller för en enskild kommun. Under perioden 202101 – 202205 besvarades endast fem enkäter i Region Uppsala och fem för länets kommuner. Det betyder att det för närvarande inte går att dra några slutsatser kring utvärdering av SIP processen i Uppsala län utifrån resultaten i SIP kollen.

⁹ [SIP Kollen](#)

Införandet av systemet Cosmic Link kommer på sikt att medföra att det finns mer tillgänglig statistik över; antalet identifierade behov av SIP, antalet påbörjade SIP, samt antalet genomförda och avslutade SIP i Region Uppsala och de verksamheter i länets kommuner som är anslutna. Införandet av Cosmic Link genomfördes för vuxna i mars 2022 och planeras införas för barn och unga i oktober 2022.

Resultatet av projektet visar hur de tekniska och strukturella faktorerna påverkar bilden av SIP och förutsättningarna att vara ett verktyg i vardagen. Projektet har lämnat information om resultatet av kartläggningen på chefsmöte inom den samlade primärvården, Primärvårdsforum samt på möte med Socialchefs nätverk och analysgruppen barn och unga.

4.2.2 Samverkan med närliggande projekt

Samverkan med andra projekt har varit avgörande för aktuell kunskap om utvecklings- och förbättringsområden kring samverkan och SIP. Patientens behov av delaktighet och samverkan kring insatser är en del i arbetet kring patientkontrakt, fast vårdkontakt och omställningen till effektiv och nära vård (EoN). Det har varit viktigt och har betydelse att SIP, som verktyg i vardagen, sätts i sitt sammanhang av patientens delaktighet och behov av samordning. En beskrivning av samverkan med andra projekt följer nedan.

En viktig samarbetspart som identifierades i planeringen var projektet om *Implementering av ViS riktlinjer* (FoU-S). Ett samarbete med syfte att del av resultatet kring förbättrad implementering av ViS riktlinjer och då särskilt hur ViS riktlinjen för SIP kan bli mer känd i verksamheterna. Projektet Implementering av ViS riktlinjer har senarelagts och samarbetet har därmed inte kunnat genomföras som planerat under projekttiden.

Cosmic Link – Införandet av Cosmic Link som var planerat till fjärde kvartalet 2020 utgör ett gemensamt dokumentations- och kommunikationsstöd för SIP. Projektets ursprungliga planering utgick ifrån att det nya gemensamma dokumentationssystemet skulle införas och vara på plats under kvartal fyra 2021. Aktörerna skulle därefter ha bättre förutsättningar för att genomföra fler SIP. Införandet av Cosmic Link blev försenat och genomfördes för vuxna i mars 2022. Förseningen har dock medfört den fördelen att projektet kunnat medverka i utbildningar kring Cosmic Link och då särskilt kring SIP modulen. Projektet har också inledningsvis varit delaktigt i införandet av Cosmic Link Barn- och unga där planerad driftstart är oktober 2022.

Patientkontrakt (EoN)– Ett nära samarbete har skett med projektet som leder arbetet med Patientkontrakt då SIP är en del av Patientkontrakt. Projektet har samverkat kring Esther SimLab, en workshop som riktar sig till personal och chefer med simulering för lärande och utveckling av mjuka värden i vården.

Bättre omhändertagande av äldre med komplexa behov (EoN) - Samarbete kring kunskapsutbyte och de behov som finns för att erbjuda fler SIP för äldre har genomförts.

Vård i hemmet (EoN) – Projektet har deltagit i workshops och presentationer av projektet. Här identifieras flera likheter i de båda projekten avseende brister i samverkan som ett problemområde som för väl fungerande SIP och Vård i hemmet.

Patient- och brukarmedverkan (FoU-S) Projektet har identifierats som en viktig samverkanspart. Arbeta med utveckling av SIP har genomförts av projekten gemensamt då delaktighet är en förutsättning för SIP.

Samverkan med andra projekt har inneburit kunskapsutbyte. Det har tydliggjort att kunskap om samverkanstrukturer och riktlinjer inte är allmänt kända. Projektet har fått tillfälle att sprida kunskap om SIP i de sammanhang där det hör hemma och lyfta SIP som ett verktyg när det finns behov av samverkan.

Projektet har haft kontakter med Funktionsrätt i Uppsala län och deltagit i ett styrelsemöte. Kunskap och kännedom om SIP bland patienter och brukare i medlemsorganisationer behöver förstärkas. Arbetet är påbörjat men behöver fortgå i samverkan med föreningarna för fortsatt planering och genomförande.

4.2.3 Utbildningsinsatser, nätverkande och stöd i SIP processen

Inom ramen för projektet har workshops för kunskap, färdighetsträning och samverkan varit prioriterade insatser. Målgrupper för dessa insatser har varit personer från länets kommuner och Region Uppsala som i sitt arbete kommer i kontakt med personer i behov av samordning. Personer med egen erfarenhet eller som representerar patient/brukare/anhörig har också hört till målgrupperna. Utöver kunskap och färdigheter har gemensamma utbildningar gett tillfälle att lära känna varandras förutsättningar och utbyta erfarenheter.

Material, utbildningar och information har publicerats på Samverkanswebben, tillgängligt för alla medarbetare i Region Uppsala (inklusive de privata utförarna) och länets kommuner.

Nedan listas de aktiviteter som genomförts inom ramen för projektet för att uppnå målen. Därefter följer en beskrivning av aktiviteterna och bedömt utfall.

1. *2021-10 – 2022 01 Samverkan Projektet Bättre omhändertagande av äldre med komplexa behov.* Seminariedagar och nätverksträffar med Äldrekoordinatorer vid äldrevårdcentralerna och medarbetare inom Uppsala kommuns hemsjukvård
2. *2021-11 Workshop – Hur kan vi skapa delaktighet och en SIP ingen vill vara utan?* I samarbete med projektet Patient- och brukarmedverkan och utvecklingsledare Märten Jansson från Nationell samverkan Psykisk hälsa, NSPH riks.
3. *2021-11 Översättning av patient- och brukarinformation om SIP till lätt svenska och arabiska, engelska, farsi, finska och somaliska.* Materialet finns tillgängligt på Samverkanswebben.
4. *2021-12 Esther SimLab,*¹⁰ En färdighetsträning där deltagarna tränade icke tekniska färdigheter genomfördes i samverkan med arbetsgruppen för patientkontrakt, projektet Patient- och brukarmedverkan och representant från NSPH. Inbjudna deltagare och observatörer från Region Uppsala och länets kommuner.
5. *2022-02 Workshop Utveckling av samverkan kring SIP (Future café)* Genomfördes tillsammans med projektet Patient- och brukarmedverkan och team från fyra kommuner samt Funktionsrätt Uppsala län, Nationell samverkan Psykisk hälsa, NSPH och projektet ”Jag gör politik”.¹¹
6. *2022-01 En informationssida om SIP publiceras på Samverkanswebben. En webbsida för att samla och sprida information och material som finns kring SIP*¹².
7. *2022-01 – 20212-03 SIP i Cosmic Link.* Arbetsgrupper, utbildning och framtagning av processmanual kring SIP och införandet av Cosmic Link vuxna.
8. *2022-03- 2022- 04 Revidering av ViS riktlinje Samordnad individuell plan (SIP)* Revision av ViS riktlinjen för SIP har gjorts med anledning av införandet av Cosmic Link. Erfarenheter från projektet har kunnat tas tillvara vid revideringen.
9. *2022-03-2022- 04 Utbildningsworkshops SIP- När var och hur? Om SIP, ViS riktlinjen, systemstödet Cosmic Link samt erfarenhetsutbyte kring fall.* Sex utbildningstillfällen med olika inriktningar, barn och unga, mitt i livet samt äldre.

¹⁰ [Esther SimLab, Region Jönköpings län \(rjl.se\)](https://www.rjl.se/Esther-SimLab)

¹¹ [interexterndialog.se](https://www.interexterndialog.se)

¹² [Samordnad individuell plan, SIP \(region uppsala.se\)](https://www.region uppsala.se/Samordnad-individuell-plan-SIP)

10. 2022-01-2022-05 *Framtagning av film*. För att lyfta värdet av SIP, samverkan i länet och goda exempel på SIP-arbetet länet har en film producerats¹³. Medverkande är representanter för TL HSVO, medarbetare i Region Uppsala och Socialtjänsten i Uppsala kommun.

11. 2022-05 *Slutseminarium*. Erfarenheter från projektet och idéer om hur vi vill arbeta med SIP framåt. Seminariet genomfördes fysiskt med ett 50 tal deltagare från Region Uppsala och länets kommuner.

Utfall

Äldrekoordinatorerna inom projektet har setts som en viktig målgrupp för att identifiera och erbjuda SIP till äldre med behov av samordning. Samarbetet har inneburit kunskapsutbyten, diskussioner och erfarenhetsutbyte kring SIP. Deltagarna har fått tillfälle att diskutera och reflektera kring värdet av samordning genom SIP. Möjligheten med SIP som verktyg för samordning även utanför utskrivning har synliggjorts.

”Vi har inte resonerat kring SIP när det inte är utskrivning. Jag har tänkt mest att det är vid utskrivning”

”Det tar ju tid att lösa samordningen så som vi gör idag, men behöver tid för att ställa om för att göra på ett annat sätt.”

Citat från intervjuer med Äldrekoordinatorer på Äldremottagning

Värdet av delaktighet och SIP var temat på en workshop med projektet Patient- och brukarmedverkan och NSPH. Ett 20-tal representanter från Region Uppsala, kommuner i länet och patient-brukarföreningar arbetade tillsammans kring värden av delaktighet och SIP. De värden och vinster som grupperna identifierade framgår av bild 3. Deltagarna utbytte erfarenheter, diskuterade SIP och fick möjlighet till ökad förståelse för varandras perspektiv, förutsättningar och kunskap. Resultatet från workshopen var också värdefullt i projektets fortsatta arbete med att lyfta betydelsen av delaktighet i SIP. Det visade även de vinster och värden som SIP kan ge för de som deltar, personen och dess anhöriga, medarbetare och verksamhet. En idé för fortsatt arbete togs fram och bildade stommen för projektets förslag på struktur för fortsatt förvaltning och utveckling av SIP. Förslaget presenteras i avsnitt 6.

¹³ [Streamio - Några röster om att arbeta med samordnad individuell plan, SIP](#)

Bild 3 från Workshop om värdet med delaktighet

Vinster och värden

Patient/brukare/anhöriga

- Engagemang
- Kunskap och möjlighet
- Det kan bli bättre
- Jag får koll på varför, när och hur
- Hopp och tillit till att de vet vad jag ska ha
- Jag får rätt stöd
- Utifrån min person
- Tillit
- Jag kan ha tydliga förväntningar
- Lugn och trygghet
- Min kunskap är viktig för dem

Personal och verksamhet

- Fördelning av resurser
- Beslutsunderlag
- Underlag för utvecklingsbehov
- Vi vet bättre vad som funkar
- Vi vet bättre vad som behövs
- Glad och engagerad personal
- Lugnare stämning
- Vi lyckas med våra insatser
- Jag känner att jag gör nytta
- Jag blir bekräftad som människa och professionellt
- Tillit
- Resurseffektiva
- Vi förstår brukarens sammansatta situation

Genom metoden Esther SimLab tränade deltagarna färdighet kring SIP. Patient/brukare, samt medarbetare från Region Uppsala och länets kommuner deltog i själva simuleringen och som observatörer. Aktiviteten innebar dels en övning i genomförandet av SIP, dels ett tillfälle att testa metoden Esther SimLab. Resultatet från övningen finns presenterat som en handlingsplan för förbättringar kring SIP processen. Handlingsplanen kan användas som underlag för chefer och medarbetare att arbeta vidare med färdigheter kring SIP-processen. Se bilaga 4. I vilken grad handlingsplanen används har inte utvärderats inom ramen för projektet. Metoden Esther SimLab kan fortsatt vara ett sätt för verksamheter att arbeta med färdigheter kring SIP.

För att testa en metod i att samverka lokalt mellan kommun och Region Uppsala kring SIP genomfördes en workshop i form av dialogprocess (Future Café). Planen var att olika verksamheter i tre kommuner; Heby, Knivsta och Älvkarleby, bildade var sitt team tillsammans med aktuell vårdcentral. Uppsala kommun bildade ett team med barn- och elevhälsa tillsammans med Barn- och ungdomspsykiatri, Akademiska sjukhuset. Ett femte team utgjordes av deltagare från Funktionsrätt Uppsala län, NSPH och Jag gör politik¹⁴. Tyvärr innebar pandemin att vårdcentralerna i sista stund inte kunde delta i workshopen. Under en dag arbetade teamen med temat ”Hur kan jag och vi tillsammans utveckla SIP?”. Utifrån ett nuläge utarbetade varje team en handlingsplan för hur man kan arbeta vidare för att nå önskat läge. Teamen har tillsammans med projektet haft en gemensam återträff två månader efter workshopen för att delge varandra sina

¹⁴ internexterndialog.se

erfarenheter. Hur långt man kommit är lite olika, men teamen uttrycker att det efter workshopen är med mer fokus på SIP och att workshopen varit en bra grund för det fortsatta arbetet. Barn- och elevhälsan i Uppsala kommun är det team som kommit längst med en tydlig plan för utbildning och fortsatt arbete. Så snart effekterna av pandemitrycket lättat är det av stor vikt att arbetet involverar respektive vårdcentral för fortsatt lokal samverkan och utveckling av SIP. Gruppen av teamledare ser ett värde i fortsatt erfarenhetsutbyte och att knyta till sig övriga kommuner i länet. I deltagande kommuner finns en teamledare, som kan fungera som kontaktperson i utveckling av SIP. Resultatet från dagen ingår också som en del i förslaget om fortsatt utveckling där teamen bildar grund för ett nätverk dit utvecklingsledare i övriga kommuner inbjuds.

För att nå effektmålet om ökad samsyn, kunskap och kompetens i organisationer och hos medarbetare om SIP och varandras verksamheter genomfördes *Workshopsutbildning-SIP, varför, när och hur?* Utbildningen var en halvdag och genomfördes vid sex tillfällen med totalt 222 deltagare från både kommunerna och Region Uppsala. Deltagarna fick en genomgång av SIP, den nya ViS riktlinjen, hur man dokumenterar i Cosmic Link samt erfarenhetsutbyte i gruppdialoger kring fall. Workshopen hade tre olika teman, barn och unga, mitt i livet och äldre, varje tema erbjöds vid två tillfällen. Fallen som diskuterades berörde respektive tema. De som svarat på utvärderingen ansåg att utbildningen var relevant för sin yrkesroll eller sitt uppdrag med 4,6 på en femgradig skala. Hälften av respondenterna önskade fördjupad och fortsatt utbildning i ämnet. Fördjupningstillfällen om samtycke, delaktighet och att leda SIP möten efterfrågas och kan tas upp i fortsatta utbildningar.

”Vi har ingen SIP-samordnare och det behövs utbildning till alla på min arbetsplats om de inte kommer ordna en SIP-samordnare”

Citat från deltagare på Workshopsutbildningen, tema Barn-och unga

Planen att ta fram målgruppsanpassat stödmaterial till chefer i primärvård kunde inte genomföras under projekttiden. På grund av trycket inom primärvården till följd av pandemin kunde möte med primärvårdsföreträdare göras först i maj 2022 vid Primärvårdsforum. Något behov av material för till exempel APT framkom inte utan det som efterfrågades var kunskap till medarbetare och resurser för att genomföra arbetet i en verksamhet med många krav och förväntningar. Behov av stödmaterial till chefer behöver utredas ytterligare för att kartlägga primärvårdschefernas syn på behov av utbildning/information.

Projektet har varit delaktig i arbetsgrupper, utbildning och framtagning av processmanual kring SIP och införandet av Cosmic Link vuxna. Erfarenheter från projektet har därmed

kunnat tas tillvara och gett en bredare spridning om SIP som process samt betydelsen av delaktighet och förberedelser kring SIP mötet.

Vid revideringen av ViS riktlinjen för SIP har förtydligande av skyldighet och ansvar enligt HSL och SoL gjorts. Vikten av förberedelser inför mötet, kallelse och dokumentation har förtydligats och exempel på avvikelser i samband med SIP processen finns beskrivna.

Avsnittet om barns delaktighet och rätt att komma till tals har också utökats.

Informationsmaterial till patient- och brukare som är en bilaga till riktlinjen har utökats till att finnas på flera språk, somaliska, farsi, arabiska, engelska, finska samt lättläst svenska.

Varje verksamhet ansvarar enligt den reviderade ViS riktlinjen för att ha information om SIP tillgänglig för patient, brukare och anhöriga. Riktlinjen innehåller också en ny bilaga ”Stöd för genomförande av SIP processen” med förslag på praktiskt arbets sätt.

Filmen – ”Några röster om hur vi arbetar med SIP i Uppsala län” finns publicerad på samverkanswebben, kompletterad med information om en interaktiv utbildning om SIP från SKR. Tillsammans ger de en lättillgänglig basinformation och en grundläggande utbildning om SIP för medarbetare i Region Uppsala och länets kommuner.

Slutseminariet av projektet genomfördes med syfte att sprida erfarenheter från projektet och lyfta framtidens SIP. Medverkade från de olika aktiviteter som genomförts inom projektet delade med sig av sina erfarenheter från projektiden. Företrädare för huvudmän, politiker och brukare förde avslutningsvis en dialog om framtidsfrågor för utvecklingen av SIP. Seminariet genomfördes fysiskt och gav deltagarna tillfälle att ta del av erfarenheter, diskutera SIP och inspireras för fortsättningen.

Utifrån identifierade behov av stöd till personal på vårdcentraler har projektet initierat förslag om framtagning av lokal riktlinje för SIP inom Nära vård och hälsa. En lokal riktlinje kommer att tas fram av strategigruppen för samverkan inom APC utveckling NVH.

De aktiviteter som genomförts inom projektet har utöver kunskap och erfarenhetsutbyte bidragit till kunskap för projektet om synen på SIP samt vilka behov av fortsatta utbildnings- och stödinsatser som behövs. Informations- och erfarenhetsutbyte med olika grupper har gett deltagarna mer kunskap om SIP, vad man behöver arbeta vidare med och bidragit till en ökad uppmärksamhet kring SIP. I vilken omfattning kunskapen ökat kan projektet inte mäta då det inte finns någon basmätning att utgå ifrån. Under projektets gång har efterfrågan om önskemål om projektets medverkan i nätverk och informationssammanhang ökat.

4.3 Reflektioner kring effekter och utfall

De insatser, aktiviteter som genomförts inom ramen för projektet får ses som frön för kunskap och utveckling. Aktiviteter och utbildningstillfällen som genomförts under projekttiden visar på fortsatt behov av utbildning om samverkan och SIP samt områden för fördjupning kring delaktighet, samtycke och att leda SIP -möten. En enstaka utbildningssatsning blir just ett enstaka tillfälle och har inte någon större möjlighet att påverka arbetet med SIP i det längre perspektivet. Verksamheter förändras ständigt, medarbetare tillkommer och byter arbetsplats. Utbildning behöver därför finnas tillgänglig och vara kontinuerligt pågående. Ett hinder för SIP är prioritering och tid för samverkan. För utvecklingen av SIP behövs, utöver kunskap, möjligheten för medarbetare att träna och praktisera SIP, det behövs också ett ledningsstöd från närmaste chef som prioriterar och uppmuntrar detta.

De resultat, hinder och möjligheter som projektet visar behöver fortsatt tas om hand efter projektets avslut. Sådana frön under projekttiden behöver vårdas och vattnas regelbundet för att växa sig starka och hållbara. En förutsättning för utveckling och kontinuitet av SIP som projektet bedömer är att det behöver bäras av en förvaltande och utvecklande struktur. Se vidare förslag till fortsatt arbetet i avsnitt 6.

Utöver en struktur för utveckling och stöd behöver de av projektet identifierade strukturella problemområden som påverkar SIP arbetet, men som inte beror på SIP som verktyg, tas om hand i de sammanhang de hör hemma och kan åtgärdas.

5 Tidplan och utfall

Projektledaren har arbetat heltid under perioden maj 2021-juni 2022. Projektplanen antogs i september 2021 vilket innebar en viss fördröjning av arbetet.

Den aktivitets- och tidsplan som presenterades vid BP3 (bilaga 2 och 3) har i stora drag genomförts som planerat. Aktiviteten att följa resultatet av projektet Implementering av ViS dokument har inte kunnat genomföras som planerat då det projektet blev uppskjutet. Senareläggningen av införandet av Cosmic Link har inneburit att projektet varit mycket mer delaktig i utbildning och framtagning av processmanualer än planerat.

Coronapandemin har påverkat projektet utifrån att kunskapsinhämtning, test av metoder och utveckling inte har kunnat genomföras i den omfattning som var planerad. Störst har påverkan varit för samverkan med primärvårdens medarbetare och chefer.

6 Förslag till stödjande struktur, utbildning och uppföljning

Projektets resultat visar att det behövs fortsatta insatser både för att stödja medarbetare och chefer i det dagliga arbetet med SIP samt för att ge förutsättningar för kontinuerlig utveckling och uppföljning av SIP i länet. I följande avsnitt beskrivs förslaget tre delar, där varje del är viktig i sig, men där förslagen stödjer varandra och tillsammans bildar en helhet.

- En stödjande organisatorisk struktur
- Koppling till Kunskapsstyrning
- Fortsatt utbildning och uppföljning över tid

En stödjande organisatorisk struktur bildas

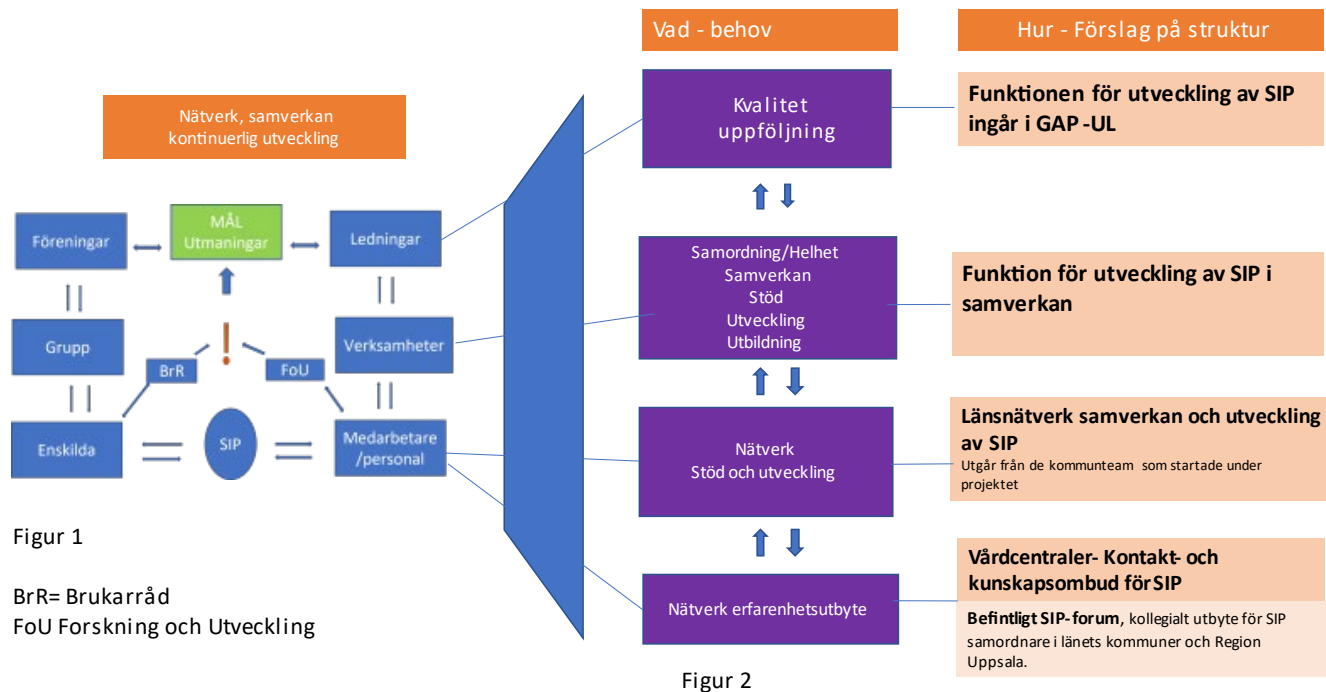
Projektet föreslår en stödjande organisatorisk struktur där följande del rekommendationer ingår:

- Kontakt- och kunskapsombud för samordnad individuell plan etableras på vårdcentralerna
- Länsnätverk – samverkan och utveckling av SIP etableras
- En funktion för utveckling av SIP i samverkan tillsätts
- Funktionen för utveckling av SIP är medlem i GAP-UL

Förslaget grundar sig på projektets slutsatser avseende verksamheternas behov och de förutsättningar som projektet identifierat behövs för att SIP ska utvecklas, användas och vara en del av fortsatta arbetet med samverkan, delaktighet och omställning till effektiv och nära vård. En bild av Figur 2 finns i bilaga 5. Modellen bygger på en idé som togs fram under workshopen kring delaktighet (Bild 3 Figur 1). Projektets förslag till struktur för hur arbetet efter projektiden kan organiseras beskrivs längst till höger i modellen (Bild 3 Figur 2).

Bild 3

Modell- Stödande struktur för kontinuerligt arbete med kunskap och utveckling av SIP

Kontakt- och kunskapsombud för samordnad individuell plan etableras på vårdcentralerna

Projektet rekommenderar kontakt- och kunskapsombud för SIP på vårdcentralerna. De bildar nätverk för kollegialt lärande inom primärvården som idag saknas. Det kompletterar det befintliga nätverk som finns för kollegialt erfarenhetsutbyte mellan SIP samordnare i länets kommuner, SIP forum. Vårdcentralerna, som nav i vården, är en viktig aktör för att uppmärksamma och erbjuda SIP, både i utskrivningssammanhang och utanför. Ombuden för SIP på vårdcentralerna och ett nätverk för dem att utbyta erfarenheter och kollegialt lärande kring SIP processen är ett sätt att stödja SIP-arbetet för vårdcentralernas medarbetare. Ett förslag skulle kunna vara att funktionen som kontakt- och kunskapsombud kopplas till rollen som Äldrekoordinatorer, ett annat alternativ är rollen som Superanvändare av Cosmic Link eller annan funktion eller medarbetare som chefen på vårdcentral utser för uppdraget.

Länsnätverk för samverkan och utveckling av SIP etableras

Projektet rekommenderar att ett länsnätverk etableras för erfarenhetsutbyte kring samverkan och utveckling av SIP. Nätverket bildas utifrån de fyra kommunteam som startade under projekttiden (Heby, Knivsta, Älvkarleby samt Barn och elevhälsans team i Uppsala kommun). I nätverket möts teamledarna från respektive kommunteam. Utvecklare/strateger/förändringsledare i länets övriga kommuner inbjuds framöver att delta i nätverket för utveckling och samverkan. Vårdcentralerna i respektive kommun ska involveras i arbetet. Först ut behöver de vårdcentraler som finns i det geografiska området där det finns befintliga team involveras. Erfarenheterna från workshopen med kommunteam bedöms som en väg framåt, där de verksamheter som samverkar kring SIP-processen också utvecklar och arbetar tillsammans utifrån de förutsättningar som finns lokalt. I slutet av projekttiden har fler kommuner efterfrågat processtöd för utveckling av SIP tillsammans med aktuell vårdcentral i sin kommun. Nätverket fyller också en funktion för utbyte av arbetssätt och utveckling kring SIP.

I länsnätverket kan lämpligen representant för SIP forum och representant för vårdcentralernas kontakt- och kunskapsombud ingå för att fånga upp verksamheternas behov och underlätta implementering av arbetssätt. I nätverket bör också finnas representation från patient- och brukarorganisation. Nätverken hålls samman av funktionen för utveckling av SIP så att goda exempel kan delas och spridas. Förslaget med nätverk på olika nivåer bygger på behovet av ökad kunskap om varandras verksamheter.

Funktion för utveckling av SIP i samverkan inrättas

Projektet rekommenderar att en funktion för samverkan och utveckling kring SIP i Region Uppsala och länets kommuner tillsätts. Funktionen förslås vara sammankallande för länsnätverket, kontakt för SIP forum samt för vårdcentralernas kontakt- och kunskapsombud för SIP. Funktionen inbjuder till återkommande gemensamma grund- och fördjupningsutbildningar. Innehållet i utbildningar styrs av de behov som framkommer i de olika nätverken. Gemensamma utbildningar som riktas till både länets kommuner och regionen ökar kunskap och erfarenhetsutbyte samt ökar förutsättningar för samsyn och jämlik vård. Funktionen föreslås ligga på Akademiskt primärvårdcentrum Utveckling, NVH och tillhöra verksamhetens strategigrupp för samverkan.

Funktionen för utveckling av SIP i samverkan är medlem i GAP-UL

Projektet rekommenderar att funktionen för utveckling och samverkan ingår i den gemensamma analysgruppen för samverkansprocesser i Uppsala län. GAP-UL har på uppdrag av tjänsteledning för hälsa, stöd, vård och omsorg (TL HSV0) att följa utskrivningsprocessen och angränsande processer, dit SIP hör. Analysgruppen är ett viktigt nätverk i länet som funktionen för utveckling av SIP bör vara en del av.

Koppling till kunskapsstyrningsorganisationen etableras

Utvecklingen och behov kring SIP bör kopplas till kunskapsstyrningsorganisationen, förslagsvis inom LSG personcentrerat arbetssätt som är under bildande.

I förslaget från workshopen föreslogs ett särskilt SIP-råd (utropstecknet i modellen, Bild 3 figur 1) som en sammanhållande funktion. Projektet ser att SIP inte ska skapa nya egna spår utan behöver finnas i ett sammanhang för utveckling av samverkan och delaktighet, som är centrala delar för SIP arbetet. SIP är också ett verktyg för ett personcentrerat arbetssätt. Projektet förslår därför att den fortsatta utvecklingen av SIP blir en del i kunskapsstyrningsarbetet kopplat till personcentrerat arbetssätt.

Fortsatt utbildning och uppföljning över tid säkerställs

Projektet rekommenderar följande insatser gällande utbildning/fortbildning;

- Framtagen film kompletterad med SKR:S interaktiva SIP utbildning görs obligatorisk för alla medarbetare med patient/brukarkontakt i regionen/kommunerna
- Återkommande färdighetsträning erbjuds och genomförs med stöd av Esther SimLab
- Regelbundet återkommande utbildning om SIP processen genomförs för personal i länets kommuner och Region Uppsala som gemensam målgrupp

Förslagen beskriver av projektet identifierade behov. De ingår i helheten med förslaget om modell för stödjande struktur. Former och metoder för hur dessa rekommendationer kan verkställas behöver undersökas, så även ansvar och finansiering.

Strukturen med en sammanhållen funktion för utveckling av SIP bedöms ge förutsättningar för kontinuerliga gemensamma workshops/seminarier med utbildning och erfarenhetsutbyte.

Kunskap kan handla om fakta om SIP, varför när och hur det ska genomföras. Om ViS riktlinjer och lokala riktlinjer för SIP men också kunskap om värden som en genomförd SIP process ger de som deltar. Arbetet med kunskap och färdighetsträning behöver pågå

kontinuerligt. Utbildning, grundläggande och fördjupning behöver erbjudas alla medarbetare som har patient/brukarkontakt. Önskemål och behov av fördjupning kring delaktighet och barns samtycke har identifierats. En viktig del i förståelse och behov är att fortsätta dela berättelser från patient/brukare och medarbetare både i form av goda värden men också vad som händer när det inte fungerar och vad det gör med livsvilkoren för personen.

Uppföljning av SIP behöver stärkas

Projektet rekommenderar att både kvalitativ och kvantitativ uppföljning utvecklas vidare för att kvalitetssäkra och utveckla SIP-processen.

Utveckling av kvantitativ statistik för SIP pågår inom Cosmic Link och GAP-UL:s arbete.

För kvantitativ uppföljning finns flera möjliga vägar. Ett förslag är en enkel kvalitetsmätning som skulle kunna göras efter avslutad SIP process där deltagarna gör en självskattning om vilket värde de anser att samordningen har haft. Ett annat alternativ är att genomföra halvårsvisa punktprevalensmätningar. Resultaten av den uppföljning som görs bör redovisas i GAP-UL:s verksamhetsredovisning och/eller inom Kunskapsstyrningen, LSG personcentrering. Former och metoder för hur det lämpligast genomförs framöver behöver utvecklas och fastställas.

Projektets uppfattning är att framgång i utvecklingen av samordnad individuell plan är att arbetet sker på flera sätt och i olika sammanhang.

7 Överlämning/leverans av projekt

TL HSVO är mottagare av projektresultatet.

Projektdokumentation finns i projektets teamskanal och under projektets diarienummer.

Leveransen i form av projektets förslag till stödjande organisatorisk struktur och fortsatt arbete föreslås tas vidare av ”Funktionen för utveckling av SIP” en roll som enligt missivet är finansierad av APC Utveckling för 2022 efter projekttidens slut. Projektet ser att funktionen under den tiden behöver förankra och arbeta vidare med konkreta förslag för beslut gällande:

- Finansiering av funktionen för utveckling av SIP efter 2022
- Involvering av primärvården i de kommuner som redan har team för utveckling av SIP

- Etablering av Kontakt- och kunskapsombud inom primärvården
- Nätverk för primärvårdens kontaktombud och Länsnätverket för utveckling av SIP
- Förutsättningarna för SIP att ingå i den planerade LSG för personcentrerad vård
- Medlemskap i GAP-UL för funktionen för utveckling av SIP
- Obligatorisk grundutbildning i SIP för alla medarbetare som har patient/brukarkontakt
- Planering och finansiering för regelbundna återkommande region och kommungemensamma utbildningar kring SIP
- Behovet av att stärka uppföljning av SIP

Information och uppföljning av det ovan beskrivna arbetet föreslås lämnas till TL HSVO under slutet av 2022.

7.1 Förslag till förbättringar

Projektets arbete har redovisats till TL HSVO dels vid delrapport i december 2021, dels som ett ärende om samverkan kring digitala möten i februari 2022. Samverkansprojekt med regionens alla delar och länets åtta kommuner behöver förankring i verksamheternas olika delar och dess chefer. Behov av avstämningar mellan AU TL HSVO möten gjordes därför med den operativa styrgruppen. GAP-UL som referensgrupp har under projekttiden haft ett stort arbete kring införandet av Cosmic Link. Projektet har varit en del i det arbetet men utrymmet för projektfrågor har varit mycket begränsat. Projektledaren har varit anställd i Region Uppsala vilket gett en närmare kontakt med regionens verksamhet än med alla kommuner i länet. Det kan ha påverkat projektets resultat. Tätare kontakter med AU TL HSVO eller utökad operativ styrgrupp med chefsrepresentation från kommunens socialtjänst hade kunnat stärka detta. Ett annat förslag är att i samverkansprojekt dela på projektledarskapet med en person från vardera huvudman.

Projektgruppens samlade kunskap från de olika verksamheterna har stor betydelse för projektet. För det behövs tidsresurs för förberedelser och arbete med projektet utöver mötestid, vilket saknades. En viktig resurs i arbetet med att nå målgrupper är en kommunikatör. Det är av stor vikt att säkerställa tidsresurser för de aktörer som ingår i projektet. En planering för säkerställande av tidsresurser, kanske redan i samband med antagandet av missiv hade kunnat stärka detta.

Frågan är om den här typen av uppgift är lämpad som projekt eller om det är en arbetsuppgift under en viss tid? Ett ettårigt projekt med rapportering till TL HSVO där projektplanen antas 3 månader efter projektledaren börjat och där projektredovisningen behöver lämnas en månad innan projektslut tar tidsmässigt en stor del av uppdraget.

8 Kommentarer från projektet

Projektgruppen

Arbetet i projektgruppen har gett inspiration och kunskap och det har varit värdefullt med kommunens representation. Det som har blivit tydligt under projektet är vikten av förberedelser och delaktighet inför SIP-mötet, även för barnet/ungdomen utifrån ålder, mognad och mående. Med goda förberedelser blir det en bra delaktighet. Det är något som behöver utvecklas och den som planerar SIP behöver få tid till detta.

I projektet har det också blivit tydligt att olika verksamheter har olika förutsättningar för att arbeta med SIP. En sådan tydlig skillnad är att vissa verksamheter/kommuner har SIP-samordnare som sköter administration och håller i dessa möten medan andra verksamheter inte har det. Det varierar mellan SIP-samordnare, om man jobbar heltid med SIP eller har det som en del av sin tjänst.

Medverkan i projektgruppen har gett en inblick om hur det ser hos andra verksamheter kring SIP. Detta har gett deltagarna en möjlighet att få ett nytt perspektiv på s helheten i länet. Positivt och viktigt med projektet har varit att våga prova olika aktiviteter som workshops, simulering osv. Aktiviteter kopplat till frågan har medfört ett lärande, även om det inte alltid blir precis som planerat. Det har synliggjort hur kunskaperna skiljer sig inom länet och gett mycket information om vad man behöver arbeta vidare med.

”Det är positivt att göra workshops/utbildningar eller liknande tillsammans, att de som deltar på workshop kring SIP också är de som jag sen samarbetar med vid SIP.”

SIP samordnare och deltagare i Projektgruppen

Resurser i form av tid för projektgruppen hade behövt vara förankrad innan start så att det skulle funnits utrymme att ägna sig mer åt projektet utanför mötestillfällena.

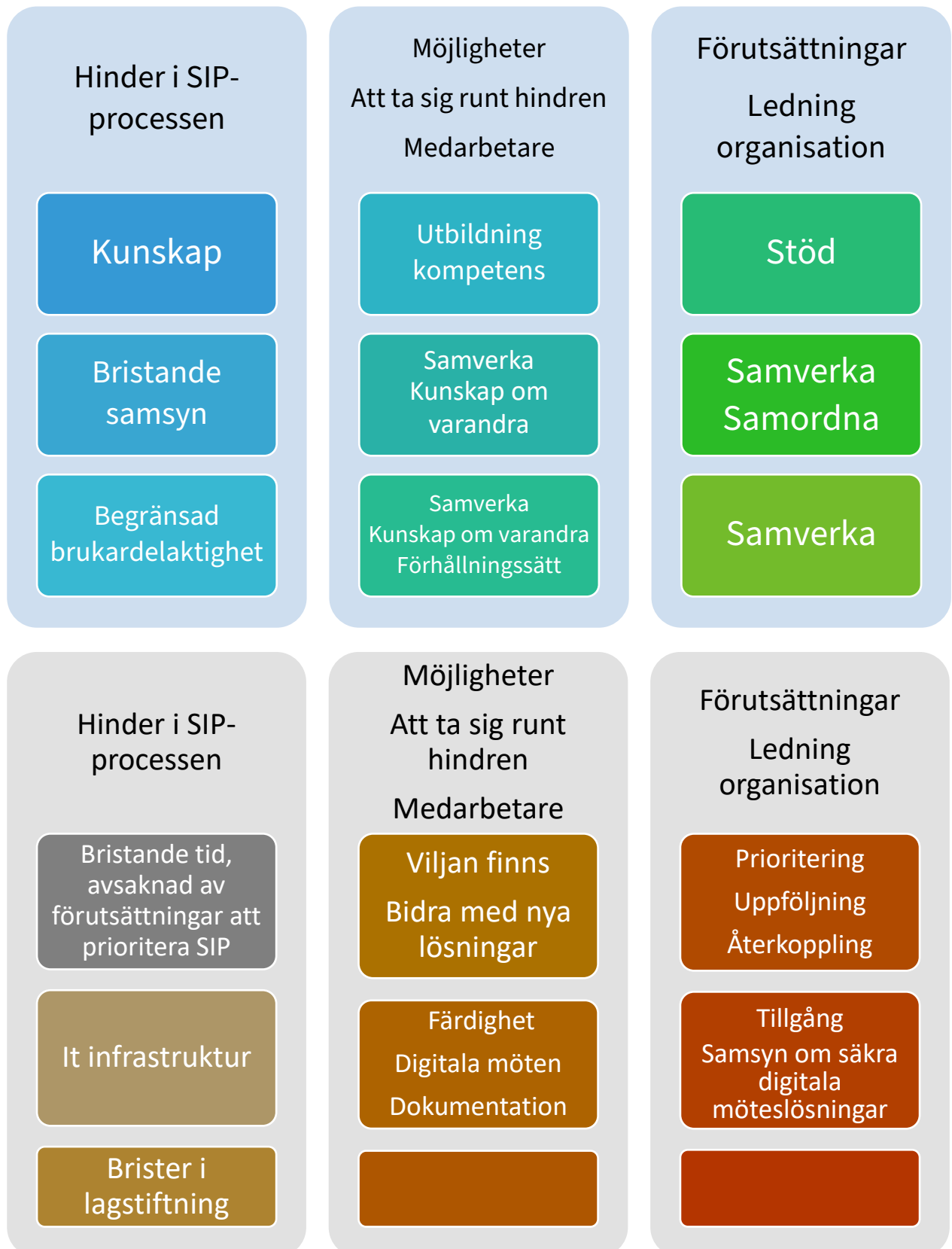

9 Beslut

Tjänsteledning HSVO beslutar den 19 augusti 2022 att:

- godkänna projektets leverans och slutrapport
- avsluta projektet
- godkänna projektets förslag för stödjande struktur, utbildning och uppföljning samt dess finansiering för 2022 efter projektets avslut.
- att under december 2022 följa upp de delar som enligt förslaget innebär ytterligare förankring.

Bilaga 1. Identifierade hinder

Bilaga 2. Aktiviteter utifrån projektets effektmål

(E1) Ökad kunskap om vad som behövs för att personer med behov av samordning skall erbjudas och få en SIP

(E2) Samsyn, kunskap och kompetens i organisationer och hos medarbetare om SIP och varandras verksamheter

(E3) Ökat fokus på individens behov och på SIP som process

(E4) Målgruppsanpassad information finns som stöd för att efterfråga och erbjuda SIP

Effektmål	Aktivitet	Syfte	Målgrupp	Samverkan
E1	Medverkan i Workshops i projektet Vård i hemmet	Kunskapsinsamling	Äldre	Vård i hemmet aktörer
E1	Workshop samverkan Äldrekoordinatorer	Kunskapsutbyte	Äldrekoordinatorer och samverkansparter med Vård i hemmet Uppsala kommun	Äldreprojektet
E1	Intervjuer med Äldrekoordinatorer	Kunskapsinhämtning	Äldrekoordinatorer	Äldreprojektet
E1	Intervjuer med patient/brukare samt anhörig	Kunskapsutbyte	Anhörig brukare/patient	
E1	Intervjuer med personer med erfarenhet av SIP	Kunskapsinhämtning och underlag för insikter Hitta goda exempel	Personal med erfarenhet av SIP	
E1, E2	Medverka i Workshop av Superanvändare i Cosmic LINK	Kunskapsutbyte och underlag för behov av stöd och insatser	NVH Superanvändare	Cosmic LINK
E1	Kontakter med FUL/FUK	Kunskapsutbyte Goda exempel	Brukarorganisationer och dess medlemmar	Patient- och Brukarsamverkan
E1, E2	Esther SimLab 15/12 Simulering av praktiska färdigheter	Vad är det som gör att det fungerar när det fungerar bra? Färdighetsträning Aktörer i en SIP "Best in practice"	Representanter för Primärvård, Öppenvård, patient, anhörig, Socialtjänst medarbetare och chefer	NVH Regionkontoret Patientkontrakt Brukarmedverkan
E1, E2	Workshop NSPH 26/11	Utvecklingsområden för SIP. Samverkan på riktigt vad kan vi uppnå då?	Projektgruppen, Brukare, Skola Vårdcentral Rehabkoordinator	Brukarmedverkan Primärvård Socialtjänst
E1, E2, E3	Baskunskap - SIP	Lättillgängligt kunskapsmaterial	Personal och chefer Region och Socialtjänst	Projektgruppen
E2, E3, E4	Stödmaterial för tex APT	Hjälp för att uppmärksamma SIP och tillfälle att samtala i verksamheterna om SIP	Information till Verksamhetsområde schefer chefer	Projektgruppen

			vårdcentral Chefer inom habilitering	
E2, E3, E4	Utbildningsmaterial att använda på Workshop	Material för Färdighetsträning och lära känna varandras verksamheter	Alla verksamheter som berörs av SIP, samverkansgrupper	Projektgruppen
E2, E3	Workshops/utbildningsserie	Kunskap och erfarenhetsutbyte Samverkan och kunskap om varandra	Handläggare i kommunerna och personal i Region Uppsala	Projektgruppen
E1, E2	Samverkan genom SIP Workshop kommunvis Dialogprocess FC	Hur kan vi tillsammans arbeta för att utveckla arbetet kring Samordnad individuell plan till de som behöver erbjudas det	Kommun tillsammans med vårdcentraler i kommunen och övriga aktörer som finns runt personen i en SIP	Patient- och brukarmedverkan Berörd kommun Närvårdstrategier
E1,E2, E2, E4	Seminarium med erfarenheter och kunskaper från projektet	Delge kunskap, erfarenheter och goda exempel från aktiviteter i projektet	Medarbetar, chefer, brukare och övriga intresserade	
E1, E2, E4	Chefsinformation Region Uppsala	Kunskapsutbyte, Underlag för behov och tillvägagångsätt	Chefer	
E4	Brukarinformation på lätt svenska och fler språk	Ökad kunskap om möjligheten att få SIP	Brukare/patienter och anhöriga	Kommunikation
E3	Revidering ViS samt bilagor för stöd	Underlätta i SIP processen med tyngdpunkt på de olika delarna i processen.	Alla verksamheter som berörs av SIP	ViS projektet
E1	Säkerställa stöd för att genomföra Digitala möten inom Region Uppsala	Underlätta för aktörer att delta i SIP och genomföra digitala möten	Alla verksamheter som berörs av SIP i Region Uppsala	IT enheten Region Uppsala
E1	Underlag för gemensamt ställningstagande kring användande av digitala mötesplatser för SIP Rapport Missiv	Krav för att förbättra teknik för digitala möten		

Bilaga 3. Tidsplan

SIP avseende kunskap, genomförande och tillgänglighet

Bilaga 4. Handlingsplan Esther SimLab

Handlingsplan

PRAKTISKT LÄRANDE OCH VERKSAMHETSUTVECKLING

Simulering 1 och 2 – möte på vårdcentralen

Datum för simulering: 2021-12-14

Mål:

- Träning i att identifiera behov av samordning samt att föreslå samordnad individuell plan (SIP)
- Träning i att tillsammans förbereda mötet
- Planeringen ska utgå från vad som är viktigt för personen

Reflektionsord: Delaktighet, samordning, tillgänglighet, samverkan

Målområden	Vad?	Hur?	Vem?	Citat från ES
Bemötande Lyssna in, bekräfta, säkerställa samsyn, skapa trygghet	Skapa trygghet och delaktighet		Chef och medarbetare	<i>”Mathilda är lyhörd för Esthers behov och är noga med att göra Esther delaktig hela vägen genom att fråga Esther hur hon vill eller komma med förslag som Esther får ta ställning till. Ett mycket bra samtal! ”</i>

Målområden	Vad?	Hur?	Vem?	Citat från ES
Att identifiera och kartlägga behoven utifrån en helhet.	Skapa trygghet, delaktighet och samsyn	Säkerställa att kompetens och kunskap finns. Rutiner utifrån riktlinjerna på ViS ⁱ	Chef och medarbetare	<i>”Mathilda gör en respektfull planering med fokus på Esters behov. Hon coachar Ester genom att föreslå saker och sedan fråga Ester hur hon känner för det och om hon tycker att det kan bli en bra plan.”</i>
Att säkerställa att det finns en fastvårdkontakt	Skapa trygghet, delaktighet, samsyn och kontinuitet. Kunskap om fast vårdkontakt	Riktlinjer för Fast vårdkontakt ⁱⁱ	Chef och medarbetare	<i>”Anger sig själv som fast vårdkontakt? (Osäker på om det går till så IRL?) Har funderat en del över detta, om patienten får önska vem denna ska vara är det ju jättebra för patienten. Kan dock bli lite organisatoriska svårigheter tänker jag. De personal som är bra på detta kommer då att önskas av många. Hur ersätts all ”roddtid” till tex primärvården? Kanske finns en bra modell för det, men det är ju mycket mer tid än själva mötet som går åt. Känns som det idag bara är ett namn som skrivs i Prator för att man måste”</i>
Säkerställa att det finns en vårdplan som är känd för patient och personal.	Skapa trygghet, delaktighet och samsyn	Säkerställa att dokumentation omfattar en vårdplan för verksamhetens patienter.	Chef och medarbetare	

Målområden	Vad?	Hur?	Vem?	Citat från ES
Vad är viktigt för dig? Identifiera ett önskat läge tillsammans med Esther (patient) och en gemensam målbild.	Skapa trygghet, delaktighet och samsyn	Skapa förutsättningar för att verksamheten ska genomsyras av ett personcentrerat förhållningssätt. ⁱⁱⁱ	Chef och medarbetare	<i>"Frågebatteri eller annat kartläggningmaterial kan minska behovet av SIP-möte och/eller tydliggöra gemensam målbild".</i>
Personens behov av samordning, nuläge och önskat läge.	Skapa trygghet, delaktighet och samsyn	Kunskap och kännedom om ViS riktlinjen för SIP och lokala rutiner.	Chef och medarbetare	<i>"Jättebra att man vet redan innan mötet vad man har för alternativ så att man inte behöver sitta på mötet och informera alla om nuläget. Alla ska veta nuläge och helst önskat läge innan mötet och brukare/anhörig ska ha koll på vilka olika alternativ som finns. Sedan vore det perfekt om SIP blev ett lärande för brukare med liknande problematik".</i>
Informera om samordnad individuell plan (SIP) och fast vårdkontakt.	Skapa trygghet, delaktighet och samsyn	Säkerställa kunskap och kunna beskriva vad SIP och fast vårdkontakt är inom verksamheten för att sedan beskriva för patienten.	Chef och medarbetare	
Tillsammans med Esther ringa in de personer som ska vara med i en SIP. Så att alla kan förbereda sig.	Skapa trygghet, delaktighet och samsyn	Utifrån behovet kontaktar personal de som ska vara med på en SIP. Säkerställa att det finns ett förberedelsemöte inför SIP. Inhämta samtycke för att häva den sekretess	Medarbetare	<i>"Kuratoren frågade patienten "vem skulle du vilja ha med i en SIP"</i>

Målområden	Vad?	Hur?	Vem?	Citat från ES
		som råder mellan de huvudmän som deltar.		
Anhöriga och viktiga personer runt Esther	Skapa trygghet, delaktighet och samsyn	Uppmärksamma anhörigas behov av stöd och informera om anhörigstöd samt möjlighet att delta i SIP.	Medarbetare	<i>“Det finns en make därhemma som antagligen har dragit ett tungt lass under många år och han kan behöva få komma till tals också. Viktigt att ha anhöriga med i samtalen eller se till att ta erbjuda dem egna samtal för att få en bild av hela situationen som självklart upplevs olika av båda parter. Kom ihåg att uppmuntra Ester att hon gärna får ha någon anhörig/närstående med sig vid SIP mötet”.</i>
Berättelsen: lyssna på Esthers berättelse, vad som är viktigt för henne? Skapa relation mellan patient och personal.	Skapa trygghet, delaktighet och samsyn	Aktivt lyssnande Ställa frågor Förstå helheten	Medarbetare	<i>”Genom att kuratorn lyssnade in den enskilde blev det tydligt att det var den enskildes behov och vad som var viktigt för den enskilde som stod i fokus, men även att kuratorn genom att vara inlyssnande och bemöta den enskilde på ett bra sätt kunde kuratorn hjälpa den enskilde med hur de skulle gå vidare i nästa steg. Det blev även tydligt när den enskilde efterfrågade att</i>

Målområden	Vad?	Hur?	Vem?	Citat från ES
				<i>kuratorn ska vara med vid SIP att det är viktigt för den enskilde för trygghet och stöttning i själva SIP-mötet.”</i>
<u>Bokade tider i samråd. När kan patienten?</u>	Skapa trygghet, delaktighet samsyn och tillgänglighet	Skriva kallelsen tillsammans med Esther.	Medarbetare	<i>”Tillgänglighet – fråga när patienten har möjlighet att ses istället för att skicka kallelse från vården (drömläge)”</i>
<u>Tydliggöra vad som är syftet med ett SIP möte och vad mötet utgör för del i processen.</u>	Skapa trygghet, samsyn och delaktighet. Meningsfullhet	Samtal mellan Esther och personal.	Medarbetare	<i>”Positivt att kuratorn backade i planeringen kring SIP och att det blev tydligare att SIP är en process. Innan SIP blir aktuellt behöver den enskilde ha pågående insatser från region och socialtjänst. Vissa frågor kan behöva lösas separat innan/efter SIP och det blev tydligt här hur kuratorn hade stöttat den enskilde. När vissa frågor lösts sig vid sidan om behöver inte SIP:en i sig nödvändigtvis bli så stor eller kanske akut. Här blir det tydligt att samordningsbehovet just nu endast är mellan ett par parter.</i>
<u>Hur gör vi med de patienter som Inte vill delta på SIP?</u>	Skapa trygghet, samsyn och delaktighet	Att berättelsen finns nedskrivet. Att det finns möjligheter att vara med digitalt?	Verksamhetschef och medarbetare	<i>”Vissa brukare kommer inte vilja vara med i rummet under SIP och där undrar jag om det finns möjlighet att man kör</i>

Målområden	Vad?	Hur?	Vem?	Citat från ES
		Att det finns lokala rutiner gällande ansvar samt hur det dokumenteras. Förslag på övriga former av nätverksmöten.		<i>nätverksmöten kring brukare utan att de behöver vara med utan en person som kuratorn representerar”</i>

Simuleringen genomsyrades av att kuratorn på ett strukturerat sätt gick igenom den enskildes behov av stöd från olika aktörer. Bemötande utgick utifrån ett personcentrerat förhållningssätt. Kuratorn lyssnade till Esthers berättelse och det blev extra tydligt att det var den enskildes behov som var i fokus. Esthers behov identifierades samt att Esther även blev erbjuden ett förmöte innan SIP för att noggrannare gå igenom behovet av SIP och vad som i så fall ska tas upp på ett SIP möte samt hur mötet kommer att gå till. SIP är en process och simuleringen uppmärksammade att vissa frågor och förutsättningar behöver lösas innan själva SIP mötet men även efter mötet. Simuleringen synliggjorde behovet av mer kunskap om fast vårdkontakt och SIP och dess ViS riktlinje.

Kuratorns egna insikter från simuleringen ”*Jag har lärt mig mera om hemsjukvård och fast vårdkontakt. Jag har även lärt mig att SIP är till för att skapa samsyn. Jag behöver lära mig mer om hur man kallar till en SIP*”.

ⁱ [GetDocument \(regionuppsala.se\)](#)

ⁱⁱ [GetDocument \(regionuppsala.se\)](#)

ⁱⁱⁱ

<https://skr.se/skr/halsasjukvard/utvecklingavverksamhet/naravard/personcentreratforhallningssatt.16029.html>

Bilaga 5. Stödjande struktur (figur 2, Bild 3)

